

Original Article

Psychometric Properties of the Relational-Connectivity Scale and Compare Relationship Quality Typological in Model of Flourishing Couple Based on Insecure Attachment and Depression

Rahele Sadeghi¹, Ahmadreza Kiani Chalmardi^{1✉}, Ali Rezaei Sharif¹, Esmail Sadri Damirchi¹

1. Counseling group, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran

Received: 2024.03.17

Revised: 2025.01.19

Accepted: 2025.01.25

Doi: [10.48308/jfr.2025.235156.1724](https://doi.org/10.48308/jfr.2025.235156.1724)

Abstract

The purpose of this research was to investigate the psychometric properties of the relational-connectivity scale and to compare relationship quality typological based on insecure attachment and depression. the research was a descriptive-correlational. 333 married people in Tehran participated in the study through online recall. Relational-connectivity scale, Kansas marital satisfaction scale, Experience in Close Relationship and The Patient Health Questionnaire-2 were used to collect the data. the total Cronbach's alpha was 0.95 and McDonald's omega index was 0.959. the results of exploratory factor analysis showed that 11 questions were loaded on one factor which explained 73.64% of the variance of the relational-connectivity scale. Correlation of this scale with marital satisfaction, avoidant attachment, anxious attachment and depression was significant ($p<0/01$). confirmatory factor analysis after model modification (11-item) indicated a good fit with the data. Also, the results of analysis of variance (MANOVA) to compare four types of relationship quality, including languishing, flourishing, satisfied less-connected and connected, less-satisfied were significant in terms of insecure attachment and depression ($p<0/01$); there was no significant difference between men and women ($p>0/01$). Overall, the relational-connectivity tool has suitable psychometric properties, and paying attention to the typology of marital quality can lead to new conceptualizations in this field.

Keywords: Attachment, Depression, Marital quality, Relational-connectivity, Validity

How to cite: Sadeghi, R. , Kiani Chalmardi, A. , Rezaei Sharif, A. and Sadri Damirchi, E. (2025). Psychometric properties of the relational-connectivity scale and compare relationship quality typological in model of flourishing couple based on insecure attachment and depression. Journal of Family Research, 20(4), 52-70. doi: 10.48308/jfr.2025.235156.1724

✉Corresponding Author Email Address: ahmadreza_kiani@yahoo.com

مقاله پژوهشی

بررسی ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه پیوند زناشویی و مقایسه گونه‌شناسی کیفیت رابطه در مدل پیوند شکوفا بر اساس دلبستگی ناایمن و افسردگی

راحله صادقی^۱، احمدرضا کیانی چلمردی^۱✉، اسماعیل صدری دمیرچی^۱، علی رضایی شریف^۱

۱. گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۱۲/۲۷ دریافت نسخه اصلاح‌شده: ۱۴۰۳/۱۰/۳۰ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۱۱/۰۶

DOI: [10.48308/jfr.2025.235156.1724](https://doi.org/10.48308/jfr.2025.235156.1724)

چکیده: هدف از پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس پیوند زناشویی و مقایسه گونه‌شناسی کیفیت رابطه بر اساس دلبستگی ناایمن و افسردگی بود. این پژوهش توصیفی-همبستگی بود. تعداد ۳۳۳ نفر از افراد متأهل از طریق فراخوان اینترنتی به صورت داوطلبانه در این پژوهش شرکت کردند. از پرسشنامه‌های پیوند-مرتبط بودن، رضایت زناشویی کانزاس، تجارب روابط نزدیک-ساختارهای رابطه و نشانگان افسردگی استفاده شد. نتایج آلفای کرونباخ کل ۰/۹۵۶ و شاخص امگامک‌دونالد ۰/۹۵۹ بدست آمد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد که ۱۱ سؤال روی یک عامل بارگذاری شدند که ۷۳/۶۴ درصد از واریانس مقیاس پیوند زناشویی را تبیین می‌کردند. رابطه این مقیاس با رضایت زناشویی مثبت و معنادار و با دلبستگی اجتنابی، دلبستگی اضطرابی و افسردگی منفی و معنادار بود ($P < ۰/۰۱$). نتایج تحلیل عاملی تأییدی بعد از اصلاح مدل برازش خوبی با داده‌ها نشان داد. همچنین نتایج تحلیل واریانس مانوا برای مقایسه چهارگونه کیفیت رابطه ازجمله درحال‌زوال، شکوفا، رضایت بالا و پیوند کمتر؛ پیوند بالا و رضایت کمتر از نظر دلبستگی ناایمن و افسردگی معنادار بود ($P < ۰/۰۱$)؛ تأثیر جنسیت و تعامل گونه‌شناسی کیفیت رابطه و جنسیت معنادار نبود ($P > ۰/۰۵$). روی هم‌رفته ابزار پیوند زناشویی ویژگی‌های روان‌سنجی مناسبی دارد و توجه به گونه‌شناسی کیفیت رابطه زناشویی می‌تواند به مفهوم‌پردازی‌های جدید در این حوزه منجر شود.

کلیدواژه‌ها: افسردگی، پیوند زناشویی، دلبستگی، روایی، کیفیت رابطه زناشویی

استناد به این مقاله: صادقی، راحله، کیانی چلمردی، احمدرضا، رضایی شریف، علی و صدری دمیرچی، اسماعیل. (۱۴۰۳). بررسی ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه پیوند زناشویی و مقایسه گونه‌شناسی کیفیت رابطه در مدل پیوند شکوفا بر اساس دلبستگی ناایمن و افسردگی. خانواده پژوهی، ۲۰(۴)، ۵۲-۷۰. doi: 10.48308/jfr.2025.235156.1724

✉ نویسنده مسئول: ahmadreza_kiani@yahoo.com

مقدمه

ازدواج را می‌توان به‌عنوان یکی از مهم‌ترین و پایدارترین روابط بین‌فردی دانست که عوامل مختلفی تعیین‌کننده ثبات زناشویی و حفظ نظام خانواده هستند (گلدفارب و ترودل^۱، ۲۰۱۹) و نقش مهمی در بهزیستی جسمانی و روان‌شناختی دارد؛ همچنین صرف متأهل بودن، شاخص‌های متعددی از بهزیستی روانی و جسمی و مرگ‌ومیر را پیش‌بینی می‌کند (گاب، آیکن، دی‌مارتینو، ویتنی و لاکاسن، ۲۰۲۳) و کیفیت رابطه زوجی^۲ حتی پیش‌بینی‌کننده بهتری برای شادکامی و سلامتی است (آمبرسون و تومیر^۳، ۲۰۲۰)، علاقه محققان به بررسی کیفیت زناشویی از مدت‌ها قبل وجود داشته است.

یافته‌های دلاتور و واگنر^۴ (۲۰۲۰) نظریه کیفیت زناشویی و مفهوم‌سازی آن باید مورد بازاندیشی قرار گیرد، مدل‌های موجود می‌توانند برای تعریف اینکه کدام ابعاد باید کیفیت زناشویی را تشکیل دهند و اینکه ساختار چگونه با سایر متغیرها مرتبط است، استفاده می‌شود. برای مثال، مدل آسیب‌پذیری-استرس-سازگاری^۵ ازدواج (راس، نوین، کارنی و برادبری^۶، ۲۰۲۲)، می‌تواند در این کار مفید باشد. اول، این مدل چندین نظریه قبلی را ادغام می‌کند و یک چارچوب کامل برای درک عملکرد و ثبات زناشویی ارائه می‌دهد. دوم، اگرچه محققان کیفیت و رضایت زناشویی را مترادف می‌دانند؛ اما بسیاری از متغیرها، اغلب در کیفیت زناشویی گنجانده شده است، مانند ارتباطات، تعارض و تعامل بین فردی را می‌توان در گروه «فرایندهای انطباقی^۷» که توسط کارنی و برادبری پیشنهاد شده است، گنجانده شود. سپس کیفیت زناشویی می‌تواند متغیرها یا ابعاد دیگری را همراه باشد که شامل تعامل بین همسران نمی‌شود اما برای رابطه ضروری است، مانند رضایت، تعهد، محبت و صمیمیت. به این ترتیب، بررسی ارتباط بین کیفیت زناشویی و سایر متغیرهای مرتبط با ازدواج و نیز افراد زمینه‌زجین امکان‌پذیر خواهد بود.

یافته‌های دلاتور و واگنر^۴ (۲۰۲۱) نشان می‌دهد که محققان رضایت زناشویی و کیفیت رابطه زوجی را به‌جای یکدیگر استفاده می‌کنند، در صورتی که پیشرفت‌های اخیر در این زمینه نشان‌دهنده درک کیفیت زناشویی به‌عنوان ساختاری پیچیده‌تر و مبتنی بر مبانی نظری است. این پژوهشگران توصیه کرده‌اند که از رویکرد تک‌بعدی برای سنجش رضایت زناشویی و از رویکرد ابعادی برای اصطلاح کیفیت زناشویی استفاده شود. با این حال، برای حل مشکل مفهوم‌پردازی و معیارهای عمدتاً ذهنی و مبتنی بر تجربی نیاز به توسعه نظری هست. یک‌راه برای انجام این کار، استفاده از مدل‌های وجود برای اصلاح مفهوم‌پردازی و ارزیابی کیفیت زناشویی است. راه دیگر توسعه نظریه‌هایی است که مفهوم جدیدی از کیفیت زناشویی را شامل شود و ماهیت سازه را تعریف کند. در هر صورت مدل‌های اندازه‌گیری که پیچیدگی سازه را به‌درستی توضیح دهند، ضروری است.

در همین راستا گالون و شرام^۸ (۲۰۱۸) مدل رابطه‌ای مستحکم از شکوفایی رابطه^۹ را مطرح کرده‌اند که مسئولیت اخلاقی^{۱۰}، فضائل^{۱۱}، اقدامات مسئولانه و پیوند-مرتبط بودن^{۱۲} به‌عنوان پایه‌ای برای شکل‌دهی روش‌های بودن همسران در رابطه در نظر می‌گیرد. این مدل شامل چهار حوزه (عوامل رابطه‌ای موجود^{۱۳}، حمایت خارجی^{۱۴}، ویژگی‌های شخصی و استرس^{۱۵} و چالش‌های زمینه‌ای^{۱۶}) است که در ایجاد استرس و بر پاسخگویی اخلاقی تأثیر می‌گذارد. سپس، پاسخگویی اخلاقی به فضایل و اقدامات مسئولانه مرتبط می‌شود که به‌نوبه خود بر پیوند-مرتبط بودن (که درواقع برای سنجش کیفیت رابطه زوجی به کار می‌رود) تأثیر می‌گذارند

گالون و شرام (۲۰۲۲). این چارچوب بر اساس کار مارتین بوبر^{۱۸} (۱۹۵۸) و امانوئل لویناس^{۱۹} (۱۹۹۶)، مبتنی بر این دیدگاه رابطه هستی شناختی، یعنی به هم پیوستگی^{۲۰} افراد و شیوه بودن آن‌ها در جهان است. بوبر و لویناس استدلال کردند اینکه چه کسی هستیم، وقتی با دیگران گفتگو می‌کنیم معین می‌شود. این گفتگو بیشتر از واژه‌ها در یک مکالمه چگونه اتفاق می‌افتد که در آن ما به‌طور واقعی با تمام وجود خود می‌گوییم یا صحبت می‌کنیم، در ارتباط با هستی کل چه کسی هستیم و چطور دیگران را به‌عنوان یک شخص درک می‌کنیم. گالون و شرام (۲۰۱۸) استدلال کردند پیامد کلیدی در این دیدگاه رابطه‌ای محور بیشتر ممکن است ساختاری باشد که آن را مرتبط بودن-پیوند می‌نامند یا یک ارتباط بسیار عمیق با روان دیگری^{۲۱} (سایره و کونز، ۲۰۰۵). همسو با جانسون و فرانز^{۲۲} (۲۰۲۴)، سازه‌ای شامل دانش و ارتباط صمیمانه را مطرح کردند که پیوند-مرتبط بودن را به‌عنوان سازه‌ای چندبعدی از رابطه زوجین تعریف می‌کنند؛ متشکل از سه عنصر کلیدی، دوستی متقابل^{۲۳}، صمیمیت^{۲۴} و تعلق^{۲۵}. به نظر می‌رسد این دیدگاه به درک و بازمفهوم‌پردازی جدیدی از کیفیت رابطه نسبت به ارزیابی‌های پیشین منجر می‌شود و مهم‌ترین آن تمایز این سازه با رضایت زناشویی است که نظریه‌های قبلی در حوزه کیفیت رابطه را بکار گرفته و یکپارچه است.

گالون، کارول، شرام، لنهاوت^{۲۶} و همکاران (۲۰۲۱) به این سؤال پرداختند که آیا فردی می‌تواند در رابطه رضایت داشته باشد اما پیوند ضعیفی با همسرش داشته باشد؟ یا پیوند بالایی داشته اما از رابطه نسبتاً ناراضی باشد؟ در همین مطالعه آن‌ها به چهار نوع رابطه که نشان‌دهنده نوع کیفیت رابطه است، دست یافتند. اگر هم رضایت زناشویی و هم پیوند رابطه نمره بالایی داشته باشند، فرد در رابطه شکوفا و مستحکمی قرار دارد؛ اگر هم رضایت و هم پیوند رابطه نمره پایینی داشته باشند، نشان از رابطه روبه‌زوال دارد؛ گونه سوم مربوط به رضایت بالا و پیوند رابطه پایین و درنهایت گونه چهارم به پیوند رابطه بالا و رضایت پایین اشاره دارد.

رضایت از رابطه یک حالت ذهنی است که بر زمان حال متمرکز است، در حالیکه پیوند رابطه بر معنادار بودن رابطه متکی است و از نظر زمانی هم گذشته و هم آینده رابطه را در برمی‌گیرد و درواقع برای رسیدن به هدفی است. رضایت بدون معنا مشخصه یک زندگی نسبتاً سطحی یا خودخواهانه است. همچنین توجه به آسیب‌پذیری‌های فرد، تجارب و فرایندهایی که در فرد به‌صورت درون فردی و بین فردی رخ می‌دهد، بر اساس نظریه آسیب‌پذیری-استرس (راس، نوین، کارنی و برادبری، ۲۰۲۲)، ممکن است داشتن کیفیت روابط بالاتر را دشوار کند. جهت‌گیری دلبستگی نقش حیاتی در شکل دادن به الگوهای عاطفی، رفتارهای رابطه و بهزیستی دارند که الگوهایی از نیازها، انتظارات، عواطف و رفتار اجتماعی هستند و از تاریخچه خاصی از تجارب دلبستگی ناشی می‌شوند که معمولاً در روابط با مراقبین در دوران نوزادی شروع می‌شوند (شیمول^{۲۷}، ۲۰۲۲؛ بوسمنز، ون ولیبرگ، بیکرمز-رننبرگ، بیکرمز-رننبرگ، کوباک و همکاران^{۲۸}، ۲۰۲۲؛ میکولینسر و شاور^{۲۹}، ۲۰۱۶؛ خاطری، فلاح چای و سماوی^{۳۰}، ۱۴۰۳). دلبستگی اضطرابی (نگرانی در مورد طرد شدن و رهاشدگی) و دلبستگی اجتنابی (ناراحتی ناشی از صمیمیت و تمایل به استقلال هیجانی) معمولاً با پیامدهای رابطه منفی مانند رضایت عمومی کمتر، ارتباط، حمایت و تعامل مخرب بالاتر و تعارض مرتبط است (میکلونسر و شاور، ۲۰۱۶). با توجه به پژوهش دنگ، دنگ و چن^{۳۱} (۲۰۲۲) و کاراکاس^{۳۲} (۲۰۲۲) نشانگان افسردگی بالا با رضایت زناشویی پایین در سراسر طول عمر همراه است و ناراضی زناشویی یک عامل خطر برای افسردگی بالینی

است که حضور در یک ازدواج‌های ناشاد، تقریباً ۲۵ برابر نشانگان افسردگی را برای هم زنان و هم مردان افزایش می‌دهد (گلدفارب و ترودل، ۲۰۱۹).

در ایران ابزارهای مختلفی برای سنجش روابط افراد، میزان صمیمیت زوجین، جاذبه زناشویی، کیفیت رابطه، رضایت و سازگاری زناشویی اعتباریابی شده اند (مشایخ و عسگریان^{۳۳}، ۱۳۹۶؛ سلیمی، جاودان، زارعی و نجارپوریان^{۳۴}، ۱۳۹۹؛ تقی‌زاده فیروزجانی، سادات، تقدسی و ترکی حبیب آبادی^{۳۵}، ۱۳۹۶؛ دهشیری و موسوی^{۳۶}، ۱۳۹۵) اما مقیاسی که برای بررسی پیوند زناشویی باشد، با توجه به بررسی محققان در ایران وجود ندارد. با توجه به مطالب ذکرشده، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس پیوند رابطه در نمونه ایرانی به علت کوتاه، مختصر بودن مقیاس و بررسی همه جانبه رابطه، این فرصت را در اختیار پژوهشگران و زوج درمانگران قرار می‌دهد تا ابزاری با حساسیت و اعتبار مطلوب برای ارزیابی و سنجش پیوند زناشویی شامل احساس صمیمیت، دوستی و تعلق را در اختیار داشته باشند؛ بنابراین پژوهش حاضر در پی معرفی و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس ۱۲ سؤالی پیوند زناشویی و مقایسه گونه شناسی کیفیت رابطه در مدل پیوند شکوفا (ترکیب‌های رضایت زناشویی و پیوند زناشویی) بر اساس دل‌بستگی نایمن و افسردگی است. در این تحقیق ارتباط بین رضایت از رابطه، پیوند رابطه و آسیب‌پذیری‌های فرد از جمله علائم افسردگی و دل‌بستگی نایمن را بررسی می‌کنیم.

روش

روش پژوهش حاضر، توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری در این پژوهش کلیه افراد متأهل شهر تهران در بهار و تابستان ۱۴۰۲ بودند که از طریق فضای مجازی با پرسشنامه آنلاین به شیوه در دسترس در پژوهش شرکت کردند. لینک پرسشنامه به افراد از طریق پیامک، ایمیل و فضا‌های مجازی ارسال می‌شد. تعداد ۳۳۳ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس در این پژوهش شرکت کردند. در پژوهش‌های مرتبط با اعتباریابی که تحلیل عاملی انجام می‌گیرد، حجم نمونه ۱۰ به ۱، ۵ به ۱، برخی ۲۰ به ۱ (به ازای هر گویه ۵۰ نفر) را پیشنهاد داده‌اند (میولر، ۱۹۹۶). با توجه به اینکه پرسشنامه پیوند رابطه از ۱۲ گویه تشکیل شده است و با توجه حجم ۲۰ به ۱، حجم نمونه ۲۴۰ به دست آمد که جهت حصول اطمینان بیشتر تعداد ۴۰۱ پرسشنامه اجرا و جمع‌آوری گردید. همچنین برای مطالعات بین یک جمعیت عمومی (به‌عنوان مثال، بزرگسالان از یک کشور یا شهر خاص)، حجم نمونه کلی حدود ۳۰۰-۵۰۰ با روند کلی مقالات منتشرشده در سال ۲۰۲۱ مطابقت دارد (وایت^{۳۷}، ۲۰۲۲).

ابزارهای پژوهش

پیوند-مرتبط بودن (R-CS): برای سنجش پیوند زناشویی از مقیاس پیوند-مرتبط بودن^{۳۸} استفاده خواهد شد که توسط گالون و همکاران (۲۰۲۱) طراحی شده است که شامل سه خرده مقیاس حس تعلق، دوستی و صمیمیت است. این مقیاس از ۱۲ آیتم تشکیل شده است که برخی از آن‌ها از بریکر و کلی^{۳۹} (۱۹۷۹)، شفر و اولسون^{۴۰} (۱۹۸۱)، گاتمن^{۴۱} (۲۰۱۶)، رابین^{۴۲} (۱۹۷۰) و راسبولت، مارتز و آگنیو^{۴۳} (۱۹۹۸) اقتباس شده است. گویه‌ها بر اساس مقیاس طیف لیکرت از ۱ (اصلاً) تا ۷ (خیلی زیاد) نمره‌گذاری می‌شود و نمره بالاتر نشان‌دهنده پیوند زناشویی قوی‌تر است. روایی سازه این مقیاس از طریق گالون، کارول، شرام و همکاران (۲۰۲۱) بررسی

شده و روایی محتوایی آن توسط متخصصان در حوزه روابط زناشویی تاییدش شده است. ضریب آلفای کرونباخ حس تعلق (۰/۸۸) برای مردان، ۰/۸۶ برای زنان، دوستی (۰/۹۰) برای مردان و ۰/۸۹ برای زنان) و صمیمیت (۰/۹۰) برای مردان و ۰/۸۸ برای زنان) گزارش شده است. در پژوهش دیگر گالون، زولوگا، شرام و دربیت (۲۰۲۲) آلفای کرونباخ کل ۰/۹۰ برای زنان و مردان بدست آوردند.

پرسشنامه تجارب روابط نزدیک- ساختارهای رابطه^{۴۴} (ECR-RS): این پرسشنامه یک ابزار خودگزارشی است که برای ارزیابی الگوهای دلبستگی در انواع روابط نزدیک توسط فریلی، هادسون، هفرنان و سگال^{۴۵} (۲۰۱۵) طراحی شده است. دارای ۹ آیتم است که برای ارزیابی سبک‌های دلبستگی با توجه به ۴ حوزه یعنی (مادر، پدر، همسر یا نامزد، بهترین دوست) کاربرد دارد. دو زیرمقیاس دارد: دلبستگی اجتنابی (آیتم‌های ۱ تا ۶) و دلبستگی اضطرابی (آیتم‌های ۷ تا ۹). هر حوزه‌ی رابطه در طیف ۷ امتیازی از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۷ (کاملاً موافقم) نمره‌گذاری می‌شود. هر فرد نمره‌ای بین (۶-۴۲) در بعد اجتنابی و (۳-۲۱) در بعد اضطرابی کسب می‌کند و ۴ سؤال اول به‌طور معکوس نمره‌گذاری می‌شود. نمرات بالاتر نشان‌دهنده مقدار بیشتر از دلبستگی ناایمن در هر حوزه رابطه است. همچنین سازندگان پرسشنامه برای روایی همگرا از پرسشنامه‌های مشابه مثل پرسشنامه دلبستگی بزرگسال و نسخه اصلی (ECR) استفاده کردند و همبستگی آن را متوسط تا بالا (حدود ۰/۵۰ تا ۰/۷۰) بین ابعاد اجتنابی و اضطرابی (ECR-RS) گزارش کردند. پایایی بازآزمایی هم در حدود ۰/۵۰ تا ۰/۷۵ قرار دارد که نشان می‌دهد نمرات دلبستگی اجتنابی و اضطرابی در طول زمان نسبتاً پایدار هستند. یافته‌های موریرا، مارتینز، گوویا و کاناوارو^{۴۶} (۲۰۱۴) پایایی و روایی سازه مناسبی را نشان داد. این پرسشنامه در ایران توسط پورآوری، قنبری، محمدی و پناغی^{۴۷} (۱۳۹۳)، آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷۰ و ضریب بازآزمایی در طی دو هفته برای دلبستگی اجتنابی (۰/۷۱) و برای دلبستگی اضطرابی (۰/۷۳) گزارش شده است. روایی پرسشنامه را با استفاده از مقیاس افسردگی برای دلبستگی اضطرابی و اجتنابی به ترتیب ۰/۱۹ و ۰/۱۴ و مقیاس اضطراب به ترتیب ۰/۲۳ و ۰/۲۲ به دست آوردند. در این مطالعه آلفای کرونباخ برای دلبستگی اجتنابی ۰/۸۴ و برای دلبستگی اضطرابی ۰/۷۱ به دست آمد.

پرسشنامه رضایت زناشویی کانزاس^{۴۸} (KMSS): این پرسشنامه ۳ سؤالی توسط شام، نیکولز، شتمن و گریگسبی^{۴۹} (۱۹۸۳) ایجاد شد که به سنجش رضایت زناشویی با عبارت‌هایی از قبیل (چقدر از ازدواج خود راضی هستید؟) می‌پردازد. از نقاط قوت این پرسشنامه کم بودن تعداد سؤالات و مطلوب بودن معیارهای پایایی و روایی آن در مطالعات خارج و داخل از کشور است. این پرسشنامه با مقیاس هفت‌درجه‌ای لیکرت از خیلی خیلی ناراضی (نمره ۱) تا خیلی خیلی راضی (نمره ۷) سنجیده شد. دامنه نمرات بین ۳ تا ۲۱ بوده و نمره ۱۷ یا بالاتر نشان از رضایت زناشویی است. پایایی و روایی این پرسشنامه مطلوب گزارش شده است (نیکولز، شتمن و گریگسبی، ۱۹۸۳). گراهام، دیبلز و بارنو^{۵۰} (۲۰۱۱) در متاآنالیزی که هفت ابزار برای سنجش رضایت زناشویی رو مورد بررسی قرار دادند، دریافتند که پرسشنامه رضایت زناشویی کانزاس قوی‌ترین ابزار با آلفا کرونباخ ۰/۹۵ هست. آلفای کرونباخ در مطالعه عرب علیدوستی، نخعی و خانجانی^{۵۱} (۱۳۹۴) ۰/۹۸ بدست آمد و همچنین نشان دادند از روایی و پایایی مطلوبی برخوردار است. در این مطالعه آلفای کرونباخ ۰/۹۵ بدست آمد.

پرسشنامه سلامت بیمار: برای بررسی افسردگی از پرسشنامه سلامت بیمار فرم^{۵۲} (PHQ-2) دو سؤالی استفاده شد که برای سنجش افراد افسرده به کار برده می شود (کرونکه^{۵۳} و همکاران، ۲۰۰۳). این پرسشنامه به ارزیابی نشانگان محوری افسردگی یعنی خلق افسرده و عدم لذت می پردازد و با مقیاس چهاردرجه ای لیکرت از به هیچ وجه (۱) تا تقریباً هر روز (۴) سنجیده شد. دامنه نمرات بین ۲ تا ۸ بوده و نمرات بالاتر نشان دهنده میزان افسردگی شدیدتر است. ژانگ، لیانگ، چن، ژانگ^{۵۴} و همکاران (۲۰۱۳) آلفای کرونباخ این پرسشنامه را ۰/۷۲ گزارش کرده اند که نشان دهنده همسانی درونی مناسب ابزار است. همچنین همبستگی با پرسشنامه افسردگی بک برابر با ۰/۶۵ گزارش کردند که این همبستگی تأکیدی بر اعتبار همزمان پرسشنامه است. پژوهش دادفر و لستر^{۵۵} (۲۰۱۷) روایی و پایایی مطلوبی برای این پرسشنامه گزارش شده است و نشان داده شده که از همسانی درونی مناسبی برخوردار است و می تواند به عنوان یک ابزار معتبر و پایا برای غربالگری افسردگی در جمعیت ایرانی مورد استفاده قرار گیرد. در پژوهش کیانی، شهبازی، جهان بخشی و احمدبوکانی (۱۴۰۱) همسانی درونی ۰/۶۹ و در پژوهش حاضر ۷۳۲/ بدست آمد.

شیوه اجرا

به منظور اجرای پژوهش، ابتدا پرسشنامه توسط دو متخصص زبان انگلیسی و دو متخصص روانشناسی و مشاوره به فارسی برگردانده شد. سپس، ترجمه برگردان به زبان انگلیسی انجام شد. پس از روایی ظاهری (صوری) و ترجمه های رفت و برگشتی، در مرحله بعد روایی محتوا با دو فرم شاخص روایی محتوا^{۵۶} و نسبت روایی محتوا^{۵۷} بررسی شد. پانزده متخصص روانشناس و مشاور به هر دو فرم پاسخ دادند. دو گویه در شاخص روایی محتوا کمتر از ۷۹٪ بدست آمد و بار دیگر توسط دو متخصص ترجمه اصلاح و رفع شد. بررسی شاخص نسبت روایی محتوا برای همه گویه ها بالای ۶۰٪ می باشد که نیاز به حذف هیچ گویه ای نبود. سپس در یک مطالعه مقدماتی، پرسشنامه در اختیار ۲۰ نفر از افراد متأهل قرار گرفته شد و پس از جمع آوری پرسشنامه واژگانی که قابل فهم نبود، بازنویسی شد. معیارهای ورود شامل: متأهل بودن، بازه سنی ۱۸ تا ۴۵ سال، داشتن رضایت در تکمیل پرسشنامه، حداقل یک سال از شروع زندگی مشترک گذشته باشد و معیارهای خروج شامل: داشتن تجربه ازدواج قبلی، ازدواج موقت، مراجعین مشاوره قبل از دواج یا دوران نامزدی، اقدام برای طلاق بود. فرم پرسشنامه در پرسلاین طراحی شد، شرکت کنندگان بایستی به تمامی سؤالات پاسخ می دادند و در نهایت ثبت می کردند؛ ۴۰۱ نفر پرسشنامه را تکمیل کردند و به علت دارا نبودن شرایط پژوهش از جمله ازدواج مجدد، هم خانه بودن، سن بالای ۴۵ سال و غیره، تعداد ۳۳۳ نفر وارد تجزیه و تحلیل نهایی شدند.

روش تجزیه و تحلیل داده ها

برای بررسی روایی سازه این پرسشنامه ابتدا از تحلیل عاملی اکتشافی و بررسی رابطه بین پیوند رابطه زوجی با دل بستگی اجتنابی و اضطرابی، رضایت زناشویی و افسردگی از ضریب همبستگی پیرسون و برای تحلیل حساسیت از آلفای کرونباخ، برآورد همسانی درونی امگا مک دونالد و در مرحله دوم از تحلیل عاملی تأییدی^{۵۸} استفاده شد.

یافته ها

توصیف جمعیت شناختی نمونه‌های پژوهشی نشان داد که سن شرکت‌کنندگان با دامنه ۲۳ تا ۴۵ سال، ۶۳/۴ درصد زنان و ۳۶/۶ درصد را مردان تشکیل می‌دادند. ۶۲/۵ درصد افراد دارای فرزند و ۳۷/۵ درصد بدون فرزند، ۵/۴ درصد داروهای روان‌پزشکی مصرف کرده و ۵۲/۶ از خدمات روان‌درمانی مراکز مشاوره بهره برده‌اند. ۱۶/۱ درصد دارای تحصیلات زیر دیپلم و دیپلم، ۸/۱ درصد کاردانی، ۳۸/۴ درصد کارشناسی، ۲۷ درصد کارشناسی ارشد و ۹/۳ درصد دکترا هستند.

به‌منظور بررسی پایایی مقیاس، داده‌های پژوهش در قالب تحلیل حساسیت از آلفای کرونباخ استفاده شد. آلفای کرونباخ کل ۰/۹۵۶ بدست آمد و نتایج نشان داد که با حذف گویه ۸ (اگر تنها باشم، اولین چیزی که به ذهنم خطور می‌کند این است که همسرم کجاست؟) مقدار آلفا افزایش یافته و بهبود می‌یابد، یعنی نسبت به عبارت هشتم حساس است و بهتر است از مدل حذف شده و کنار گذاشته شود. برای بررسی همبستگی گویه‌ها از شاخص امگا مک‌دونالد استفاده شد و ۰/۹۵۹ بدست آمد.

در گام بعدی، برای بررسی ساختار عاملی پرسشنامه پیوند رابطه، نخست قابلیت تحلیل عاملی از طریق آماره کایرز-مایر-اولکین ۰/۹۵۳ به دست آمد که بیانگر کفایت نمونه است و آزمون کرویت بارتل (X²=۳۵۰۸/۹۷) با df=۵۵ و P=۰/۰۰۱ نشان می‌دهد که ماتریس همبستگی داده‌ها در جامعه صفر نیست و شرایط برای تحلیل عاملی وجود دارد. تحلیل مؤلفه‌های اصلی با در نظر گرفتن بار عاملی بیشتر از ۰/۴۰ اجرا شد. تحلیل اولیه یک عامل با ارزش ویژه ۸/۱ بوده و ۷۳/۶۴ درصد واریانس را تبیین می‌کرد. نمودار اسکری طرحی از واریانس کل تبیین شده را نشان داد و از این ساختار حمایت کرد.

جدول ۱: محتوای گویه‌ها، همبستگی با نمره کل، آلفای کرونباخ و بار عاملی آن‌ها

گویه	همبستگی با نمره	آلفای کرونباخ	بار عاملی
۱. چقدر تعلق خاطر به همسرتان دارید؟	۰/۸۳	۰/۹۵۱	۰/۸۷
۲. چقدر شما و همسرتان احساس شباهت و یکی بودن می‌کنید؟	۰/۸۰۴	۰/۹۵۱	۰/۸۳
۳. در رابطه‌مان، مجذوب بهترین ویژگی‌های هم می‌شویم.	۰/۸۳	۰/۹۵	۰/۸۶
۴. چقدر به همسر خود نیاز دارید؟	۰/۷۵	۰/۹۵۳	۰/۷۹
۵. من حمایت و عشق در این رابطه دریافت می‌کنم.	۰/۸۷	۰/۹۴۹	۰/۹۰
۶. به مرور زمان، حس می‌کنم که به یکدیگر نزدیک‌تر شده‌ایم.	۰/۸۷	۰/۹۴۹	۰/۹۰
۷. چقدر همسرتان را دوست دارید؟	۰/۸۴	۰/۹۵۱	۰/۸۸
۸. اگر تنها باشم اولین چیزی که به ذهنم خطور می‌کند این است که همسرم کجاست؟	۰/۴۷	۰/۹۶۳	-
۹. هر دوی ما خاطرات مثبت و خوبی با یکدیگر داریم.	۰/۷۶	۰/۹۵۳	۰/۸۱
۱۰. همسر من یکی از بهترین دوستان من است.	۰/۸۷	۰/۹۴۹	۰/۸۹
۱۱. در هر موردی می‌توانم به همسرم اعتماد کنم.	۰/۸۵	۰/۹۵	۰/۸۸
۱۲. هر کاری که بتوانم برای همسرم انجام می‌دهم.	۰/۷۴	۰/۹۵۳	۰/۷۸
آلفای کرونباخ کل		۰/۹۵۶	
ارزش ویژه		۸/۱	
واریانس تبیین شده		۷۳/۶۴	

ساختار عاملی تأییدی با استفاده از نرم افزار Amos.24 اجرا شد. جهت بررسی برازش مدل شاخص های χ^2 دو (2)، درجات آزادی (DF)، نسبت χ^2 به درجات آزادی (χ^2/df)، ریشه میانگین خطای مجزورات تقریب (RMSEA)، شاخص برازش رشدیابنده (IFI)، شاخص نیکویی برازش (GFI)، شاخص برازش هنجار شده (NFI) و شاخص برازش تطبیقی (CFI) به ترتیب ۳۲۱/۱۱، ۴۴، ۷/۲۹، ۰/۱۳۸، ۰/۹۲، ۰/۸۳۹، ۰/۹۱۷ و ۰/۹۲ بدست آمد. نتایج نشان می دهد که در برخی از شاخص ها برازش مدل نامطلوب است. جهت اصلاح مدل با استفاده از پیشنهاد های شاخص های اصلاح در نرم افزار Amos به برقراری روابط میان خطاهایی که از بعد نظری با یکدیگر در ارتباطند (تابانیک و فیدل، ۲۰۱۵) پرداخته شد. برقراری کوواریانس خطا میان گویه ها، باعث افزایش برازش مدل تأییدی شد ($\chi^2=90/22$ ، $DF=36$ ، $\chi^2/df=2/50$ ، $RMSEA=0/06$ ، $GFI=0/98$ ، $CFI=0/98$ ، $NFI=0/97$).

جدول ۲: شاخص های برازندگی برای مدل تک عاملی مقیاس پیوند زناشویی در مدل اولیه و مدل اصلاح شده

	χ^2	DF	DF/x	RMSEA	IFI	GFI	NFI	CFI
مدل اولیه	۳۲۱/۱۱	۴۴	۷/۲۹	۰/۱۳۸	۰/۹۲	۰/۸۳۹	۰/۹۱۷	۰/۹۲
مدل اصلاح شده	۹۰/۲۲۵	۳۶	۲/۵۰	۰/۰۶	۰/۹۸	۰/۹۵	۰/۹۷	۰/۹۸

در بررسی روایی همگرا و واگرا، همبستگی نمره کل مقیاس تک بعدی پیوند رابطه زناشویی با دلبستگی اضطرابی و دلبستگی اجتنابی، رضایت زناشویی و افسردگی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج جدول ۳ نشان داد که همبستگی مثبت و معناداری میان پیوند رابطه و رضایت زناشویی ($P<0/01$) وجود دارد و همچنین رابطه منفی و معناداری میان پیوند رابطه با دلبستگی اجتنابی، دلبستگی اضطرابی و افسردگی وجود دارد.

جدول ۳: ضرایب همبستگی پیوند زناشویی با متغیرهای رضایت زناشویی، دلبستگی اجتنابی، دلبستگی اضطرابی و افسردگی

متغیرها	پیوند رابطه	رضایت زناشویی	دلبستگی اجتنابی	دلبستگی اضطرابی	افسردگی
ضریب همبستگی	-	۰/۶۴۹***	-۰/۶۲۴***	-۰/۴۴۴***	-۰/۳۲۷***

*** $P<0/01$

همچنین برای روایی همگرا چندین شاخص در نظر گرفته می شود، از جمله بار عاملی معنادار و بالای ۰/۵۰ باشد، پایایی مرکب (CR) بزرگتر از میزان واریانس استخراج شده (AVE) و همچنین بزرگتر از ۰/۷۰ باشد. نتایج جدول ۴ نشان می دهد که پایایی مرکب (۰/۹۶۲) بزرگتر از میزان واریانس استخراج شده (۰/۸۶۷) می باشد؛ بنابراین نشان می دهد که روایی همگرا از مطلوبیت برخوردار است. با استفاده از آزمون های آماری مناسب روایی واگرا مورد بررسی قرار گرفت که نشان دهد آیا سوالات یک متغیر از سوالات متغیر دیگر واگرایی دارد یا خیر (مرادی و میرالماسی، ۲۰۲۲). طبق نظر هنسلر و همکاران (۲۰۱۵) اگر شروط زیر برقرار باشد نشان از روایی واگرا دارد؛ AVE بزرگتر از حداکثر واریانس مشترک (MSV) باشد، $\text{MaxR}^2(H)$ بزرگتر از ۰/۷ و مقدار HTMT کمتر از ۰/۹۰ باشد. نتایج در جدول زیر نشان می دهد که به لحاظ روایی واگرا تمامی شروط برقرار است و تحلیل HTMT نیز ۰/۸۸۴ بدست آمد.

جدول ۴: شاخص های روایی همگرا و روایی واگرا پیوند زناشویی و رضایت زناشویی

	CR	AVE	MSV	$\text{MaxR}^2(H)$	۱	۲
پیوند رابطه	۰/۹۶۲	۰/۸۶۷	۰/۸۰۲	۰/۹۶۷	۰/۸۳۵	
رضایت زناشویی	۰/۹۵۶	۰/۸۷۸	۰/۸۰۲	۰/۹۵۷	-۰/۸۹۵***	۰/۹۳۷

حال به بررسی گونه شناسی کیفیت رابطه زناشویی می‌پردازیم. جدول فراوانی زیر نشان می‌دهد که بیشترین درصد فراوانی متعلق به رابطه شکوفا (۵۳/۸ درصد) و بعدازآن رابطه در حال زوال (۳۱/۲ درصد) می‌باشد. کمترین درصد فراوانی رابطه رضایت بالا و پیوند کمتر (۴/۵ درصد) است.

جدول ۵: گونه شناسی کیفیت رابطه و فراوانی و درصد فراوانی

گونه شناسی کیفیت رابطه	فراوانی	درصد
رابطه در حال زوال	۱۰۴	۳۱/۲
رابطه شکوفا	۱۷۹	۵۳/۸
رابطه رضایت بالا و پیوند کمتر	۱۵	۴/۵
رابطه پیوند بالا و رضایت کمتر	۳۵	۱۰/۵

برای مقایسه چهار گونه کیفیت رابطه از جمله در حال زوال^{۵۹}، شکوفا^{۶۰}، رضایت بالا و پیوند کمتر^{۶۱}، و پیوند بالا و رضایت کمتر^{۶۲} از نظر دل‌بستگی نایمن و افسردگی از آزمون تحلیل واریانس (مانوا) استفاده شد. پیش از انجام تحلیل واریانس، برای بررسی پیش‌فرض همگنی واریانس‌ها از آزمون لوین استفاده شد که این آزمون برای دل‌بستگی نایمن ۰/۸۹، $P=0/۱۱۵$ و برای افسردگی ۰/۳۸، $P=0/۲۱۳$ بدست آمد، در نتیجه استفاده از آزمون تحلیل واریانس بلامانع است. همچنین از آزمون ام‌باکس برای بررسی همگنی ماتریس و کوواریانس‌ها استفاده شد و نتایج نشان داد که اندازه ام‌باکس معنی‌دار نیست ($P=0/۱۳۹$) و در نتیجه پیش‌فرض تجانس بین کوواریانس‌ها برقرار است.

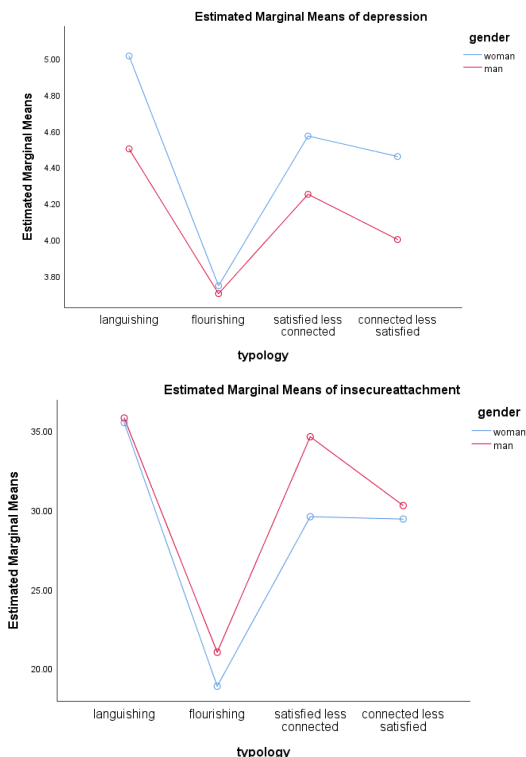
جدول ۶: تحلیل واریانس مانوا برای مقایسه چهار گونه کیفیت رابطه و جنسیت بر اساس دل‌بستگی نایمن و افسردگی

منبع تغییرات	متغیر وابسته	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی‌داری	ضریب اتا	توان آماری
گونه شناسی	دل‌بستگی	۱۴۷۱۷/۲۴۹	۳	۴۹۰۵/۷۵۰	۶۶/۲۷۸	۰/۰۰۱	۰/۳۸۰	۱/۰۰
	افسردگی	۶۰/۳۳۵	۳	۲۰/۱۱۲	۸/۸۳۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۷	۰/۹۹۵
جنسیت	دل‌بستگی	۱۴۶/۹۹۲	۱	۱۴۶/۹۹۲	۱/۹۸۶	۰/۱۶۰	۰/۰۰۶	۰/۲۹۰
	افسردگی	۳/۷۶۴	۱	۳/۷۶۴	۱/۶۵۳	۰/۲۰۰	۰/۰۰۵	۰/۲۴۹
گونه‌شناسی *	دل‌بستگی	۹۴/۵۹۳	۳	۳۱/۵۳۱	۰/۴۲۶	۰/۷۳۵	۰/۰۰۴	۰/۱۳۵
	افسردگی	۳/۵۰۱	۳	۱/۱۶۷	۰/۵۱۲	۰/۶۷۴	۰/۰۰۵	۰/۱۵۴

نتایج آزمون معناداری تحلیل واریانس نشان می‌دهد که اثر جداگانه متغیر گونه‌شناسی کیفیت رابطه بر هر دو متغیر دل‌بستگی نایمن و افسردگی معنادار می‌باشد ($P=0/۰۰۱$ ؛ $F=۶۶/۲۷۸$ ؛ برای متغیر دل‌بستگی نایمن و $P=0/۰۰۱$ ؛ $F=۸/۸۳۱$ ؛ برای متغیر افسردگی)؛ یعنی به لحاظ آماری، میانگین نمره دل‌بستگی نایمن و افسردگی در بین گونه‌های مختلف کیفیت رابطه متفاوت است. در مورد تأثیر متغیر جنسیت بر دل‌بستگی نایمن و افسردگی، شاهد عدم تفاوت نمره میانگین این دو متغیر در بین زنان و مردان هستیم ($P=0/۱۶۰$ ؛ $F=۱/۹۸۶$ ؛ برای متغیر دل‌بستگی نایمن و $P=0/۲۰۰$ ؛ $F=۱/۶۵۳$ ؛ برای متغیر افسردگی)؛ یعنی زنان و مردان از میزان دل‌بستگی نایمن و افسردگی یکسانی برخوردارند. همچنین تعامل بین گونه شناسی کیفیت رابطه و جنسیت، به لحاظ آماری معنی‌دار نیست.

در ادامه برای اینکه مشخص شود کدام یک از گروه‌ها معنادار است از آزمون تعقیبی شفه استفاده شد و نتایج نشان داد که بین رابطه‌های در حال زوال و شکوفا، در حال زوال و پیوند با رضایت کمتر، شکوفا و راضی با

پیوند کمتر و همچنین شکوفا و پیوند با رضایت کمتر از نظر دل‌بستگی تفاوت معنادار وجود دارد ($P=0/001$)؛ اما مقایسه میانگین‌های گونه‌شناسی مختلف کیفیت رابطه از نظر افسردگی فقط در رابطه در حال زوال و شکوفا معنادار بود و در مقایسه‌های دیگر تفاوت معناداری مشاهده نشد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی و ارزیابی ساختار عاملی تأییدی نسخه فارسی مقیاس پیوند رابطه (گالون کارول، شرام و لنه‌هات، ۲۰۲۱) و مقایسه گونه‌شناسی کیفیت رابطه در مدل پیوند مستحکم و شکوفا بر اساس دل‌بستگی ناایمن و افسردگی بود. مفهوم پیوند رابطه مبتنی بر دیدگاه رابطه شکوفا گالون و شرام (۲۰۱۸) است که با واژه پیوند-مرتبط بودن مشخص می‌شود؛ به پیوندی بسیار عمیق با روان دیگری اشاره دارد و به‌عنوان سازه چندبعدی از پیوند زوجین شامل عناصر دوستی متقابل، صمیمیت و احساس تعلق تعریف می‌کنند (گالون و شرام، ۲۰۲۱). همچنین از دوازده گویه تشکیل شده است که از مقیاس‌های سنجش رابطه بریکر و کلی (۱۹۷۹)، گاتمن (۲۰۱۶)، رایبن (۱۹۷۰)، شفر و اولسون (۱۹۸۱) و راسبولت، مارتز و آگنیو (۱۹۹۸) اقتباس کرده‌اند.

یافته‌های این مطالعه شواهد اولیه‌ای را برای ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس پیوند رابطه ارائه می‌دهد که به‌تازگی توسعه یافته است. نتایج نشان داد که مقیاس از همسانی درونی خوبی برخوردار است و نشان می‌دهد که گویه‌ها همان سازه را اندازه‌گیری می‌کنند. نتایج تحلیل حساسیت نشان داد که اگر گویه هشت (اگر تنها

باشم اولین چیزی که به ذهنم خطور می‌کند این است که همسرم کجاست؟ حذف شود آلفای کرونباخ افزایش می‌یابد، در تحلیل اکتشافی هم بار عاملی این گویه زیر ۰/۳۰ بود، بنابراین گویه هشت از تحلیل حذف شد. با بررسی ادبیات پژوهشی، این گویه از مقیاس سنجش عشق رومانیتیک رابین (۱۹۷۰) اقتباس شده است که رابطه را در دوران آشنایی که هنوز به ازدواج منجر نشده می‌سنجد و در نسخه گالون و شرام (۲۰۱۸) هم گویه‌ها مربوط به شریک عاطفی است که ما آن را به همسر تغییر دادیم. این گویه عنصر صمیمیت را می‌سنجد و نشان می‌دهد اینکه وی کجاست و چه می‌کند برای فرد مهم است؛ بی‌اهمیت بودن به این امر گویای عدم عشق‌ورزی در رابطه است. به نظر می‌رسد که این گویه در چارچوب قبل ازدواج و بعد ازدواج معنای مختلفی بدهد و برای افراد متأهل با توجه به شناخت نسبی آنان از یکدیگر لزوماً صمیمیت را موردسنجش قرار ندهد. این مقیاس همچنین روایی همگرایی خوبی را از طریق همبستگی مثبت خود با رضایت زناشویی دارد و همچنین روایی واگرا نشان داد که سازه پیوند رابطه از سازه رضایت زناشویی متمایز است. تحلیل عاملی اکتشافی ساختار تک عاملی بعد از حذف گویه هشت، با ساختاری که توسط گالون، کارول، شرام و لندهارت (۲۰۲۱) پیشنهاد شده بود، مورد تأیید قرار گرفت و همخوانی داشت. در تحلیل عاملی تأییدی برخی از شاخص‌های برازش مورد تأیید قرار نگرفت که با پیشنهادهای نرم‌افزار مدل اصلاح شد و برازش خوبی را نشان داد.

درمجموع، این یافته‌ها نشان می‌دهند که مقیاس پیوند رابطه، ابزاری روان‌سنجی برای ارزیابی احساس پیوند و ارتباط در روابط صمیمانه است. این مقیاس یک ابزار ساده، کاربردی و مفید برای محققانی که علاقه‌مند به سنجش میزان پیوند در رابطه، به‌عنوان یک متغیر نتیجه و پیامد هستند، بکار می‌رود و با استفاده از ادبیات پژوهشی در حوزه رابطه صمیمانه ابزار خوبی در تحقیقات پیمایشی باشد.

نتایج این پژوهش از فرضیه تفاوت گروه‌های مختلف کیفیت رابطه از نظر دلبستگی و افسردگی، حمایت کرد؛ افرادی که در گروه رابطه شکوفا قرار داشتند پایین‌ترین نمره را در دلبستگی ناایمن و افسردگی داشتند، در حالی که افرادی که نمره بالایی در دلبستگی ناایمن و افسردگی کسب کردند، در دسته رابطه روبه‌زوال قرار گرفتند که با نتایج گالون، کارول، شرام و لنهارت (۲۰۲۱) و گالون، زولگا اوسریو، کراپو، شرام^{۶۳} و همکاران (۲۰۲۲) همسو بود. افرادی که در رابطه دلبستگی ناایمن دارند از نزدیکی و دلبستگی در رابطه با شریک عاطفی‌شان اجتناب می‌کنند که منجر به رابطه شکننده می‌شود بنابراین با عملکرد ضعیف رابطه و کیفیت پایینی از رابطه مواجه می‌شوند. مطابق با تئوری دلبستگی، دلبستگی ناایمن با کیفیت رابطه ضعیف‌تر همراه است در حالیکه دلبستگی ایمن با کیفیت رابطه زناشویی بالا مشخص می‌شود (فریمن^{۶۴}، ۲۰۲۳) و تأثیر دلبستگی بر پیامدهای رابطه در پژوهش‌ها تأیید شده است (ولیزاده، صادقی و پناغی^{۶۵}، ۱۴۰۲؛ عزیزی و حاجی‌علیزاده^{۶۶}، ۱۴۰۱). افسردگی نیز بر کیفیت رابطه تأثیر منفی دارد، به جز بر افراد با دلبستگی ایمن. این امر بر اهمیت ارزیابی سبک دلبستگی و افسردگی که دلالت بر سلامت روان دارد، برای درک عملکرد رابطه تأکید می‌کند (گلدفارب، ۲۰۱۹؛ مارینی، ۲۰۲۰؛ کیانی چلمردی، شهبازی، جهانبخشی و احمدبوکانی، ۱۴۰۱). همسو با پژوهش رحیمی، ولیدی پاک، خوشروی و قادری‌ناصح^{۶۷} (۱۳۹۳) رضایت زناشویی در افراد ناایمن پایین‌تر از افراد با دلبستگی ایمن است و تجارب تحولی اولیه افراد در خانواده عامل تأثیرگذار مهمی است. داشتن اطلاعات و آگاهی درباره جهت‌گیری دلبستگی خود و همسر علاوه بر نحوه ارتباط با دیگری، به جلوگیری از

تعارض و درک نقاط ضعف خود منجر می شود، همچنین روانشناسان می توانند پیش بینی روشنی در مورد تأثیرات دلبستگی بر کیفیت رابطه داشته باشند که دلبستگی ناایمن منجر به ناتوانی در مدیریت تعارض یا کسب رضایت زناشویی می گردد. در مطالعه گیرم و اورال^{۶۸} (۲۰۲۳) نشان داده شد که ترکیبی از الگوهای دلبستگی ناایمن در یک زوج تأثیر منفی بر یک رابطه عاشقانه دارد.

همچنین مطابق با پژوهش های بوهلر، کراوس و اورث^{۶۹} (۲۰۲۱)، سینگ و بهادور^{۷۰} (۲۰۲۱)، یحیا^{۷۱} (۲۰۲۱) زن و مرد با جهت گیری دلبستگی متفاوت در پیش بینی رضایت زناشویی غالب نیستند و جهت گیری دلبستگی هر دو تأثیر یکسانی بر ادراک زوجین از کیفیت رابطه دارد. نتایج سیستماتیک ریویو ریور، اریلی ترتر، رودز و نارایان^{۷۲} (۲۰۲۲) نشان داد در بعضی تحقیقات تفاوت جنسیتی معناداری در کیفیت رابطه زنان و مردانی که تجربیات ناگوار کودکی داشته اند، وجود دارد و در بعضی از پژوهش ها شاهد این تفاوت های زنان و مردان نیستیم. همچنین ویسوالداس، لگاسکاس، گینتار و پارینات^{۷۳} (۲۰۱۹) نشان دادند تفاوت جنسیتی در رضایت زناشویی مردان و زنان وجود ندارد.

تعدادی از محققان پیشنهاد کرده اند که رضایت زناشویی ممکن است معیاری محدودکننده و شاید سطحی باشد (فاورز، لانرس، پنفلید، کوهن و همکاران، ۲۰۱۶، گالون، کارول، شرام لندهارت و همکاران، ۲۰۲۱)، برای رفع این محدودیت گالون و شرام (۲۰۱۸) مدلی طراحی کردند تا به توصیف و توضیح کامل تری از کیفیت رابطه در طول زندگی می پردازد. این مطالعه گونه شناسی جدیدی ارائه کرد که کیفیت روابط بین زوجین را بر اساس دلبستگی ناایمن و نشانگان افسردگی طبقه بندی می کند. چهار نوع کیفیت رابطه عبارت بودند از: رابطه روبه زوال، رابطه شکوفا، رابطه پیوند بالا با رضایت کمتر و رابطه رضایت بالا با پیوند کمتر. رابطه روبه زوال با دلبستگی ناایمن و افسردگی بالا مشخص شد که نشان دهنده ضعیف ترین کیفیت است، رابطه شکوفا نشان دهنده دلبستگی ایمن و افسردگی کم بود.

به طور کلی گونه شناسی رابطه چارچوبی متفاوت برای طبقه بندی کیفیت روابط زوجین ارائه می دهد که فراتر از دیدگاه پیوستاری به دست می دهد. تشخیص اینکه زوج ها در کدام گونه شکوفا، در حال زوال، راضی کمتر مرتبط و مرتبط کمتر راضی قرار بگیرند، می تواند به متخصصان کمک کند تا مداخلات لازم را برای افزایش رضایت یا پیوند انجام دهد. پرداختن به موضوع دلبستگی و افسردگی می تواند به عنوان متغیرهایی که تعیین کننده سلامت روان و آسیب پذیری فرد باشد، احتمالاً حرکت به سمت رابطه بهینه تر را بهبود بخشد.

از محدودیت های پژوهش حاضر عدم دسترسی به هر دو فرد (زن و مرد) بود تا بتوان پیوند زناشویی را به صورت زوجی مورد بررسی قرار داد و نمونه گیری در شهر تهران انجام شده است و به دلایل فرهنگی و اجتماعی از تعمیم نتایج این پژوهش به شهرهای دیگر باید احتیاط کرد. به روانشناسان و مشاوران توصیه می شود در انتقال اطلاعات و آگاهی بخشی درباره جهت گیری دلبستگی در مشاوره های قبل ازدواج نقش فعالانه تری داشته باشند. می توانند مداخلات و برنامه هایی طراحی کنند تا افراد بدانند با شریک عاطفی دارای دلبستگی ناایمن چطور رفتار و ارتباط برقرار کنند (یحیا و همکاران، ۲۰۲۱)، همچنین پیش بینی کنند افراد با نشانگان افسردگی احتمالاً کمتر بتوانند رضایت و احساس پیوند با دیگری را تجربه کنند و ابتدا لازم است اقدامات لازم در رابطه با افسردگی یا زوج درمانی افسردگی انجام گیرد. به محققان پیشنهاد می شود مطالعاتی برای زوجین طراحی

کنند تا به این سؤال پاسخ دهند آیا با تعدیل دلبستگی ناایمن و مداخلات مبتنی بر دلبستگی می‌توان به ایجاد یک رابطه معنادار و عمیق با دیگری کمک کرد؟ یا برآورده کردن نیازهای یکدیگر و بیان انتظارات می‌تواند دلبستگی را خنثی کند و امنیت دلبستگی را افزایش دهد؟

سیاسگزاری

ضمن تشکر از افراد متأهلی که در تکمیل پرسشنامه همراهی نمودند، از مرکز روانشناسی و مشاوره هیلان که برای اجرای پژوهش همکاری کردند، تشکر و قدردانی می‌شود. این مقاله بدون دریافت کمک مالی انجام شده است.

پی نوشت ها

1. Goldfarb & Trudel
2. Gabb, Aicken, Di Martino, Witney & Lucassen
3. Quality of marital relationship
4. Umberson & Thomeer
5. Delatorre & Wagner
6. vulnerability-Stress-Adaptation
7. Ross, Nguyen, Karney & Bradbury
8. Adaptive processes
9. Galovan & Schramm
10. Strong Relationality Model of Relationship Flourishing
11. ethical Responsiveness
12. virtues
13. relational-connectivity
14. existing relationship factors
15. external support
16. personal traits and stress
17. contextual challenges
18. Buber
19. Levinas
20. interconnectedness
21. very psyche of the other
22. Johnson
23. mutual friendship
24. intimacy
25. belongingness
26. Galovan, Carroll, Schramm & Leonhardt
27. Shimul
28. Bosmans, Van Vlierberghe, Bakermans-Kranenburg & Kobak
29. Mikulincer & Shaver
30. Khateri, Fallahchai & Samavi
31. Dong, Dong & Chen
32. Karakose
33. Mashayekh & Asgarian
34. Salimi
35. Taqizadeh Firouzjani, Sadat, Taghadosi & Turki Habibabadi
36. Dehshiri & Mousavi
37. White
38. Relational-connectivity scale
39. Braiker & Kelley
40. Schaefer & Olson
41. Gottman
42. Rubin
43. Rusbult, Martz & Agnew
44. Experience in Close Relationship-Relationship Structure
45. Fraley Hudson, Heffernan & Segal
46. Moreira, Martins, Gouveia, & Canavarro
47. Pooriavari, Qanbari, mohamadi & Panaghi
48. Kansas marital satisfaction scale
49. Schumm, Nichols, Schectman & Grigsby
50. Graham, Diebels & Barnow
51. Arab Alidousti, Nakhaee & Khanjani
52. Patient Health Questionnaire-2
53. Kroenke
54. Zhang, Liang, Chen & Zhang
55. Dadfar & Lester
56. content validity index
57. content validity ratio
58. Confirmatory Factor Analysis (CFA)
59. languishing
60. Flourishing
61. Satisfied less-connected
62. Connected less-satisfied
63. Galovan, Zuluaga Osorio, Crapo & Schramm
64. Freeman
65. Valizade, Sadeghi & Panaghi
66. Azizi & Haji Alizade
67. Rahimi, Validipack, Khoshroei & Ghaderi
68. Grime & Overall
69. Bühler, Krauss & Orth
70. Singh & Bahadur
71. Yahya
72. River, O'Reilly Treter, Rhoades & Narayan
73. Visvaldas, Legkauskas, Gintarė & Paznionaitė

References

- Arab Alidousti, A., Nakhaee, N., & Khanjani, N. (2015). Reliability and Validity of the Persian versions of the ENRICH Marital Satisfaction (Brief version) and Kansas Marital Satisfaction Scales. *Health and Development Journal*, 4(2), 158-167. [in Persian]
- Azizi, M. & Hajjalizadeh, K. (2023). The moderating role of self-differentiation in the relationship between emotional abuse and attachment style with marital satisfaction of couples. *Journal of Family Research*, 19(1), 45-58. doi: 10.48308/JFR.19.1.45. [in Persian]
- Bosmans, G., Van Vlierberghe, L., Bakermans-Kranenburg, M. J., Kobak, R., Hermans, D., & van IJzendoorn, M. H. (2022). A learning theory approach to attachment theory: Exploring clinical applications. *Clinical child and family psychology review*, 25(3), 591-612.
- Buber, M. (1958). I and thou (2nd ed., R. G. Smith, Trans.). New York, NY: Scribner.
- Bühler, J. L., Krauss, S., & Orth, U. (2021). Development of relationship satisfaction across the life span: A systematic review and meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 147(10), 1012.
- Dadfar, M., & Lester, D. (2017). Psychometric characteristics of Patient Health Questionnaire-2 (PHQ-2) in Iranian psychiatric outpatients. *Austin J Psychiatry Behav Sci*, 4(1), 1059.
- Davis, T. J., Morris, M., & Drake, M. M. (2016). The moderation effect of mindfulness on the relationship between adult attachment and wellbeing. *Personality and Individual Differences*, 96, 115-121.
- Dehshiri, G. R. & Mousavi, S. F. (2016). Psychometric Properties of the Persian Version of the Relationship Assessment Scale among Couples. *Journal of Family Research*, 12(1), 141-154. [in Persian]
- Delatorre, M. Z., Wagner, A., & Bedin, L. M. (2022). Dyadic relationships between personality, social support, conflict resolution, and marital quality. *Personal Relationships*, 29(1), 199-216.
- Dong, S., Dong, Q., & Chen, H. (2022). Mothers' parenting stress, depression, marital conflict, and marital satisfaction: The moderating effect of fathers' empathy tendency. *Journal of affective disorders*, 299, 682-690.
- Fincham, F. D., & Rogge, R. (2010). Understanding relationship quality: Theoretical challenges and new tools for assessment. *Journal of Family Theory & Review*, 2, 227-242.
- Fowers, B. J., & Owenz, M. B. (2010). A eudaimonic theory of marital quality. *Journal of Family Theory & Review*, 2(4), 334-352.
- Fowers, B. J., Laurenceau, J. P., Penfield, R. D., Cohen, L. M., Lang, S. F., Owenz, M. B., & Pasipanodya, E. (2016). Enhancing relationship quality measurement: The development of the Relationship Flourishing Scale. *Journal of Family Psychology*, 30(8), 997.
- Fraley, R. C., Hudson, N. W., Heffernan, M. E., & Segal, N. (2015). Are adult attachment styles categorical or dimensional? A taxometric analysis of general and relationship-specific attachment orientations. *Journal of Personality and Social Psychology*.

- Freeman, H., Simons, J., & Benson, N. F. (2023). Romantic Duration, Relationship Quality, and Attachment Insecurity among Dating Couples. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(1), 856., doi: 10.3390/ijerph20010856.
- Gabb, J., Aicken, C., Di Martino, S., Witney, T., & Lucassen, M. (2023). More-than-relationship quality: A feminist new materialist analysis of relationship quality and the potential of digital couple interventions. *Journal of Family Theory & Review*.
- Galovan, A. M., & Schramm, D. G. (2018). Strong relationality and ethical responsiveness: A framework and conceptual model for family science. *Journal of Family Theory & Review*, 10(1), 199–218.
- Galovan, A. M., Carroll, J. S., Schramm, D. G., Leonhardt, N. D., Zuluaga, J., McKenadel, S. E., & Oleksuik, M. R. (2022). Satisfaction or connectivity? Implications from the strong relationality model of flourishing couple relationships. *Journal of Marital and Family Therapy*, 48(3), 883-907.
- Galovan, A. M., Zuluaga Osorio, J., Crapo, J. S., Schramm, D. G., & Drebit, E. (2022). A strong relationality view of mindfulness and flourishing I–Thou relations: A dyadic analysis. *Journal of Family Psychology*, 36(7), 1249.
- Girme, Y. U., & Overall, N. C. (2023). Greater average levels of relatedness need fulfilment across daily and monthly life predict lower attachment insecurities across time. *Journal of Social and Personal Relationships*, 02654075231162390. doi: 10.1177/02654075231162390.
- Goldfarb, M. R., & Trudel, G. (2019). Marital quality and depression: a review. *Marriage & Family Review*, 55(8), 737-763.
- Gottman, J. M., & Gottman, J. S. (2014). Clinical training: Gottman method couples therapy. Assessment, intervention, and co-morbidities. The Gottman Institute.
- Graham, J. M., Diebels, K. J., & Barnow, Z. B. (2011). The reliability of relationship satisfaction: A reliability generalization meta-analysis. *Journal of Family Psychology*, 25(1), 39–48.
- Johanson, E., & Franz, S. (2024). *Introduction to Attachment Theory in Practice: Unveiling the Power of Emotionally Focused Therapy (EFT) for Individuals, Couples, and Families*. Gaius Quill Publishing.
- Karakose, S. (2022). Marital satisfaction and depression in older adults: A literature review. *Journal of Aging and Long-Term Care*, 5(1), 7-16.
- Khateri, M., Fallahchai, R. & Samavi, A. (2024). Investigating the Role of Self-Esteem and Attachment Styles in Predicting Spouse Selection in Newly Married Couples or Those Who Are About to Get Married. *Journal of Family Research*, 20(1), 6-23. doi: 10.48308/jfr.20.1.6. [in Persian]
- Kiani Chalmardi, A., Shahbazi, N., jahanbakhshie, Z. & Ahmadbookani, S. (2022). Developing a Model for Predicting Women's Marital Satisfaction based on Parental Intervention, Perception of Parents' Marriage, Adverse Childhood Experiences, Depression and Communication Patterns. *Journal of Family Research*, 18(2), 265-285. doi: 10.48308/jfr.18.2.265. [in Persian]
- Knapp, S. J., & Lott, B. (2010). Forming the central framework for a science of marital quality: An interpretive alternative to marital satisfaction as a proxy for marital quality. *Journal of Family Theory & Review*, 2, 316–333.

- Marini, C. M., Ermer, A. E., Fiori, K. L., Rauer, A. J., & Proulx, C. M. (2020). Marital quality, loneliness, and depressive symptoms later in life: the moderating role of own and spousal functional limitations. *Research in human development*, 17(4), 211-234., doi: 10.1080/15427609.2020.1837598.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2016). *Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change*. Guilford Publications.
- Li, T., & Chan, D. K. S. (2012). How anxious and avoidant attachment affect romantic relationship quality differently: A meta-analytic review. *European journal of social psychology*, 42(4), 406-419.
- Moreira, H., Martins, T., Gouveia, M. J., & Canavarro, M. C. (2015). Assessing adult attachment across different contexts: Validation of the Portuguese version of the Experiences in Close Relationships–Relationship Structures Questionnaire. *Journal of personality assessment*, 97(1), 22-30.
- Moradi, M., & Miralmasi, A. (2020). *Pragmatic research method* (1st ed.). School of quantitative and qualitative research.
- Moshayekh, M., & Asgarian, M. (2017). Standardization of psychometric properties of the Couples' Intimacy Questionnaire and its relationship with optimism in married women of Tehran. *Journal of Psychology and Educational Sciences*, 19(3), 11-24. [in Persian]
- Nurhayati, S. R., Faturachman, F., & Helmi, A. F. (2019). Marital quality: A conceptual review. *Buletin Psikologi*, 27(2), 109-124.
- Pooriavari, M., Qanbari, S., Zadehmohamadi, A & Panaghi, L. (2014). Validity, Reliability and Factor Structure of Close Relationship Experiences Questionnaire Relationship Structure. *Thought & Behavior in Clinical Psychology*. 31(8)-47-56. [In Persian]
- Rahimi, L., Validipack, A., Khoshroei, M., & Ghaderi, N. (2014). Comparison of attachment styles and marital satisfaction in the city of Marivan citizens. *Zanko Journal of Medical Sciences*, 15(46), 19-28. [in Persian]
- River, L. M., O'Reilly Treter, M., Rhoades, G. K., & Narayan, A. J. (2022). Parent–child relationship quality in the family of origin and later romantic relationship functioning: A systematic review. *Family process*, 61(1), 259-277.
- Ross, J. M., Nguyen, T. P., Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (2022). Three tests of the Vulnerability-Stress-Adaptation Model: Independent prediction, mediation, and generalizability. *Frontiers in Psychology*, 13, 921485.
- Rubin, Z. (1970). Measurement of romantic love. *Journal of Personality and Social Psychology*, 16, 265–273. <https://doi.org/10.1037/h0029841>.
- Rusbult, C., Martz, J., & Agnew, C. (1998). The Investment Model Scale: Measuring commitment level, satisfaction level, quality of alternatives, and investment size. *Personal Relationships*, 5(4), 357–391. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.1998.tb00177>.
- Salimi H, Javdan M, Zarei E., & Najarpourian S. (2020). Construction and Validation of Marital Attractions Questionnaire. *Rooyesh*. 9(8), 31-42. [in Persian]
- Sayre, G., & Kunz, G. (2005). Enduring intimate relationships as ethical and more than ethical: Inspired by Emmanuel Levinas and Martin Buber. *Journal of Theoretical and Philosophical Psychology*, 25(2), 224–237.

- Schaefer, M. T., & Olson, D. H. (1981). Assessing intimacy: The PAIR inventory. *Journal of Marital and Family Therapy*, 7, 47–60.
- Schumm, W. R., Nichols, C. W., Schectman, K. L., & Grigsby, C. C. (1983). Characteristics of responses to the Kansas Marital Satisfaction Scale by a sample of 84 married mothers. *Psychological Reports*, 53(2), 567–572.
- Shimul, A. S. (2022). Brand attachment: a review and future research. *Journal of Brand Management*, 29(4), 400-419.
- Singh, R., & Bahadur, A. (2021). The study of gender differences and relationship between marital adjustment and subjective well-being among single and dual earner couples in Indian society. *International Journal of Engineering Technology Research & Management*, 5(8).
- Taqizadeh Firouzjaei, I., Sadat, Z., Taghadosi, M., & Turki Habibabadi, B. (2018). Psychometric properties of the relationship quality scale (RQ). *Payesh*, 17(1), 85-94. [in Persian]
- Umberson, D., & Thomeer, M. B. (2020). Family matters: Research on family ties and health, 2010 to 2020. *Journal of Marriage and Family*, 82(1), 404–419.
- valizadeh, P., Sadeghi, M. S. & panaghi, L. (2024). The Moderating Role of Experience of Trust from a Previous Marriage in the Relationship between Attachment Style and Dyadic Trust in Remarriage. *Journal of Family Research*, 19(4), 567-582. doi: 10.48308/jfr.19.4.567. [in Persian]
- Visvaldas, Legkauskas., Gintarė, Paznionaitė. (2019). Gender Differences in Relationship Maintenance Behaviors and Relationship Satisfaction. *Sprachwissenschaft*, doi: 10.21277/SW. V2I8.367.
- White M. (2022). Sample size in quantitative instrument validation studies: A systematic review of articles published in Scopus, 2021. *Heliyon*, 8(12), e12223.
- Yahya, F., Yusoff, A., Talib, A. T., Darshan Singh, S. S., Mohad, A. H., Mohd Isa, N. A., & Ahmad Khiri, M. J. (2021). Attachment Styles and Marital Quality Between Spouses. *Journal of Cognitive Sciences and Human Development*, 7(1), 57-71.